

RAPORTUL DE ACTIVITATE
al Primarului oraşului Ialoveni
pentru primul an de mandat
(17 iulie 2015 – 17 iulie 2016)

Oraşul Ialoveni,
iulie, 2016

Stimați ialoveneni,

Mă prezint în fața Dumneavoastră cu bună credință, pentru a Vă informa despre activitatea mea de Primar pe parcursul primului an de mandat. Rezumînd, pot spune sincer că perioada supusă raportării a fost suficient de încordată, cu multe provocări și contradicții, dar și cu rezultate bune. În pofida tuturor circumstanțelor, totuși, s-a reușit a face pași siguri pentru dezvoltarea orașului și pentru îmbunătățirea unor servicii locale.

Pe fonul unei crize economice complicate din Republica Moldova, în condițiile unui buget auster și a unui exces de politizare, oricum s-au continuat unele investiții, s-a mers înainte cu reabilitări de străzi, cu lucrări de modernizare a sistemului de apă și canalizare, cu lucrări de îmbunătățire a activității grădinițelor de copii, cu proiecte de iluminat stradal etc. S-a investit în dezvoltarea politicilor de tineret și sport, s-au dezvoltat parteneriate foarte importante la nivel internațional, s-au stabilit noi acorduri de colaborare în diverse domenii, ceea ce constituie o bază solidă pentru următoarele proiecte de perspectivă.

S-a reușit în această perioadă să cîștigăm mai multe concursuri de proiecte, care au deschis noi posibilități pentru oraș, au adus noi beneficii și cîteva milioane de lei suplimentar în buget.

A fost un an cu multe evenimente de bună calitate. Toate activitățile au fost posibile datorită sprijinului Dumneavoastră, datorită unor membri entuziaști ai echipei din cadrul Primăriei, datorită unor voluntari dezinteresați din comunitatea noastră. Pentru unele inițiative am beneficiat de suportul membrilor consiliului local, iar pentru altele – mai este necesar de consens, eforturi și argumente suplimentare pentru a forma o viziune comună. În special, mulțumesc consilierilor locali, care au fost constructivi și au susținut deciziile așteptate de ialoveneni.

Vă asigur, că vom realiza în continuare multe proiecte de dezvoltare a orașului, vom îmbunătăți serviciile locale și împreună vom reuși multe planuri ambițioase!

Vă mulțumesc tuturor pentru încredere și să ne ajute Dumnezeu!

Sergiu ARMAȘU,
Primarul orașului Ialoveni

17 iulie, 2016

CUPRINS:

<i>REZUMAT AL ACTIVITĂȚII</i>	4
I. Bugetul orașului Ialoveni și dezvoltarea economică – ecuații care necesită atenție deosebită.....	7
II. Infrastructura drumurilor, asigurarea cu apă și canalizare – priorități de bază	10
(i) Reabilitare drumuri	
(ii) Sistem apă, canalizare	
III. Iluminat public stradal.....	12
IV. Transportul public.....	14
V. Asigurarea activității instituțiilor preșcolare, grădinițelor.....	15
VI. Terenuri de joacă pentru copii, spații de agrement și sport.....	16
VII. Amenajare teritoriu, protecția mediului, servicii piața municipală.....	18
VIII. Segmentul servicii comunale.....	20
IX. Domeniul tineret și sport.....	21
X. Domeniul socio-cultural, evenimente locale.....	24
XI. Activități protecție socială, persoane în etate și defavorizate	25
XII. Colaborare Primar – Consiliu local.....	26
XIII. Interacțiunea Primar – cetățeni, asigurarea transparenței decizionale.....	28
XIV. Colaborare cu partenerii de dezvoltare, accesarea fondurilor și atragerea noilor proiecte.....	30

REZUMAT AL ACTIVITĂȚII

Recapitulând activitatea în calitate de Primar al orașului Ialoveni pe parcursul unui an, pot conchide cu toată responsabilitatea: Activitățile care au fost posibil de implementat sunt rezultatul muncii nu doar al Primarului, ci a unei echipe, care este alături și cărora vreau să le mulțumesc enorm că rezistă în condițiile complicate de lucru într-o administrație locală.

Pe parcursul perioadei s-a reușit a atrage mai multe proiecte, care au adus suplimentar în localitate numeroase beneficii, câteva milioane de lei adăugător în buget și ne-au deschis noi posibilități:

- (i) Proiectul susținut de USAID (tomberoane, ajutor pentru promovarea selectării separate a deșeurilor);
- (ii) Proiectul LGSP, care a alocat ajutor pentru elaborarea Strategiei de dezvoltare socio-economică a orașului Ialoveni pentru anii 2016-2020, care ne servește bază pentru promovarea intereselor orașului, instrument de lucru cu potențiali investitori și atragerea partenerilor strategici;
- (iii) Proiectul PNUD Moldova, "Migrație și Dezvoltare Locală" susținut financiar de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), perioada 2015-2017.
- (iv) Două proiecte ale Consiliului Europei în cadrul Parteneriatului Estic, pentru evaluarea finanțelor publice locale și cooperare intermunicipală, demarat în 2016;
- (v) Proiectul social susținut de diaspora din SUA;
- (vi) Proiectul social susținut de Rotary Club, împreună cu ROYNDTable Germania;
- (vii) Proiectul câștigat din partea Fondului de Granturi cu suportul partenerilor din Polonia, pentru construcția stadionului multifuncțional sectorul Moldova;
- (viii) Proiectul demarat cu susținerea migranților și băștinașilor privind construcția terenului de fitness, Parcul central;
- (ix) Proiectul Capitala Națională a Tinerilor pentru 2016;
- (x) Proiectul de securitare rutieră "Orășelul copiilor" ;
- (xi) Proiectul cu susținerea Uniunii Europene și Fondului de Eficiență Energetică privind renovarea grădiniței nr.1 din orașul Ialoveni;
- (xii) Proiectul privind modernizarea iluminatului stradal, tehnologia LED,

Avem în faza finală de acceptare a finanțării: Proiectul construcție a sistemului de canalizare de 18 milioane lei;

În faza de lucru, acceptate la prima etapă, în cadrul Fondului Național de Dezvoltare Regională sunt: Proiectul regional privind construcția sistemului de apă; Proiectul regional privind modernizarea drumurilor locale.

Referitor la unele realizări și lucrări efectuate datorită contribuției locuitorilor și a primăriei:

- (i) Teren de joacă, fitness și sport sectorul Albeni;
- (ii) terenuri pentru copii amenajate (str. Alexandru cel Bun)
- (iii) terenuri de sport amenajate
- (iv) Parc inițiat sectorul Huțuleuca;
- (v) *Asfaltare:* str. Dragomirna, Hajdeu, Bălcescu;
- (vi) *Construcții trotuare:* str. Basarabia; str. Gagarin;
- (vii) *Reparația drumului varianta albă:* str. Hajdeu, G. Vieru, str. T.Vladimirescu - A. David;
- (viii) *Lărgirea podului cu instalarea perilelor:* str. Basarabia;
- (ix) *Plombarea drumurilor:* str. Viilor; str. Testimițeanu; Gagarin, Basarabia, Creangă, Moldova ș.a;
- (x) *Instalarea rigolelor termice pentru apele pluviale:* str. M.Sadoveanu; Moldova, Iași;
- (xi) *Treceri pentru cărucioare:* str. Șt. cel Mare – str. P. Ștefănuță; sectorul centru, Parc,
- (xii) *Parcări:* varianta albă – str. Basarabia; curtea Primăriei -asfalt;
- (xiii) *Curățire, amenajare și pictare stații* – tot orașul;
- (xiv) *Instalare urne, panouri publicitare, renovare scaune:* Parc, în preajma stațiilor tot orașul;
- (xv) *Noi conectări la apeduct,* str. Grigore Vieru, Cristea, stradela G. Vieru; s-a eliberat țevă pentru str. Putna.
- (xvi) *Construit sistemul de canalizare* pe stradela G.Vieru, Mugurel.
- (xvii) *Reparat sistemul de canalizare* pe str. Alexandru cel Bun 9/1; Basarabia 1.
- (xviii) *Extinderea sistemului de apă* sectorul Albeni;

Referitor la activitățile realizate în parteneriat cu agenți economici și alte instituții:

- (i) Curățirea râului Ișnovăț;
- (ii) Inițierea amenajării zonei lacului din sectorul Albeni;

- (iii) Lucrări de desfundare a podului de lângă stadionul raional (centrul oraşului) şi curăţirea râuleţului din preajmă;
- (iv) Amenajare şi iluminare intrării în oraş (Lukoil); amenajare oprirea 35 centru;
- (v) Deschiderea locurilor noi de muncă (oficiul Consiliului Concurenţei în oraşul Ialoveni; noi antreprenori atraşi în oraş);

Un factor determinant pentru realizarea multor iniţiative consider **bunele relaţii de colaborare şi deschiderea unor agenţi economici pentru parteneriate cu primăria**. Remarc cu recunoştinţă implicarea renumitei Întreprinderi Sandriliona în susţinerea majorităţii **activităţilor dedicate copiilor** din Ialoveni. La fel, mulţumesc tuturor agenţilor economici, care dezinteresat au susţinut multe campanii de caritate dedicate bătrânilor, campanii de premiere a tinerilor sportivi şi copiilor talentaţi.

S-a reuşit a stabili parteneriate internaţionale foarte importante, de perspectivă pentru dezvoltarea oraşului şi atragerea de noi proiecte comunitare, noi investiţii. La fel, **au fost încheiate noi acorduri de colaborare şi de înfrăţire cu localităţi din spaţiul european, Slovacia, oraşul Senec, România (Primăria oraşului Ineu; Primăria Chişineu-Criş, judeţul ARAD, care ne va ajuta să promovăm proiecte şi iniţiative noi transfrontaliere. Au fost restartate şi acordurile cu Primăriile comunei Tomeşti, municipiul Paşcani, Judeţul IAŞI).**

În calitate de primar m-am străduit a fi un catalizator, un nucleu al iniţiativelor, un generator de idei şi proiecte, un garant pentru activităţi legale, de interes public. Iar specialiştii şi funcţionarii din preajmă sunt cei care au încununat cu succes activităţile comune, sau în unele cazuri, le-au compromis. Un an de activitate este prea puţin pentru a reforma din rădăcini un sistem învechit, care nu aplica tehnologii informaţionale, cu multe probleme de personal şi instituţionale. Însă primele iniţiative realizate ne-au confirmat că se poate, ne-au încurajat şi vom continua ferm mai departe.

A fost foarte greu, dar nu şi imposibil, să reuşim în condiţii de politizare excesivă şi apartenenţei la diferite grupări politice a unor Fonduri Naţionale şi instituţii, să demonstrăm că echipa noastră nu are alte interese, decât strict de a rezolva problemele locuitorilor oraşului.

Mulţumesc tuturor care au crezut în echipa Primăriei Ialoveni, ne-au ajutat şi ne ajută în continuare!

I. Bugetul oraşului Ialoveni și dezvoltarea economică – ecuații care necesită atenție deosebită

Pentru anul 2016 bugetul oraşului Ialoveni ne-am străduit să fie alcătuit riguros și realist cu privire la execuția bugetară. Reieșind din situația atestată, a fost preconizat la compartimentul venituri – total 25,5 mil. lei. Veniturile proprii constituie circa 8 mil. lei.

În dependență de încasările reale, taxe și impozite locale, pot fi îmbunătățite serviciile primăriei și extinse activitățile. Însă, mai mulți ani la rând consiliile orașenești au insistat pe menținerea aceluiași taxe și impozite locale, aceasta fiind o abordare a aleșilor locali desigur populistă, nu profesionistă. O localitate, care dorește să se dezvolte, să creeze condiții mai bune, mai curat, mai amenajat, trebuie să conștientizeze că îmbunătățirea este posibilă în dependență de aportul contribuabililor și cetățenilor, prin achitarea contribuțiilor, taxelor și impozitele locale. **Mulți ani la rând, Primăria a activat în baza vânzărilor patrimoniului oraşului, fără a consolida o bază fiscală durabilă.**

În Primărie este nevoie de gândire economică și mai puțină politică. Pentru a ”însănătoși” componenta economico-financiară, am apelat la **expertiza proiectului Consiliului Europei cu privire la pilotarea instrumentului de evaluare a finanțelor publice locale** (instrumentul financiar denumit benchmarking, un instrument analitic și de diagnoză, bazat pe cifre concrete economico-financiare).

Astfel, a fost efectuată o evaluare cu participarea experților internaționali și naționali, rezultatele căreia au fost prezentate în cadrul atelierului de lucru din 29 iunie curent. Orașele supuse evaluării: Ialoveni, Ungheni, Cimișlia, Strășeni, Edineț. Prin comparație cu câteva orașe de referință, am constatat că localitatea noastră are multe lucruri de revăzut și de îmbunătățit. Spre exemplu: a fost evaluat relativ pozitiv componenta **transparența și implicarea publicului**, însă cele mai mari rezerve identificate – la **politica fiscală locală (!)**, ceea ce am remarcat chiar din primele zile de activitate în cadrul Primăriei și consider o latură foarte negativă a activității bugetar-fiscale.

Aceasta înseamnă, că **nivelul de creștere a veniturilor din taxele locale/impozitele pe proprietate** – sunt relativ foarte modeste; gestionarea registrelor cu privire la contribuabili au un caracter limitat; nu există suficiente informații de evidență a bazei fiscale locale; cooperarea cu instituțiile locale și centrale în domeniul dat trebuie îmbunătățită.

La compartimentul **administrarea fiscală și monitorizarea plăților, aspectele care trebuie principial îmbunătățite**: procedurile de depunere a reclamațiilor și de apel cu privire la plata taxelor și impozitelor locale nu sunt reglementate; lipsa informației cu privire la consecințele întârzierii sau neachitării impozitelor pe proprietate.

La compartimentul **finanțarea cheltuielilor capitale**: un aspect necesar de revăzut este utilizarea limitată a împrumuturilor pentru finanțarea cheltuielilor capitale.

Analiza compartimentului **reguli speciale de rectificare și executare a bugetului** a scos în evidență că persistă un număr mare de rectificări pe parcursul anului; nu au fost implementate proiecte PPP (Parteneriate Public-Private).

Pentru orașul Ialoveni această diagnostică financiară efectuată este extrem de necesară și importantă pentru a cunoaște ce rezerve avem să îmbunătățim starea bugetului local și a veniturilor proprii. **Suntem obligați să regândim unele politici fiscale**; să monitorizăm strict plățile; să aplicăm noi proceduri și metode de bugetare; să aplicăm corect regulile speciale de rectificare și executare a bugetului.

Analiza desfășurată este o oglindă, care a reflectat ce se realizează mai bine și ce trebuie de schimbat. Venind în funcția de primar la mijlocul anului 2015, am constatat că mijloacele financiare pentru mai multe lucrări necesare, au fost bugetate disproporționat. Sau: toate cheltuielile erau planificate doar pentru primele 6 luni ale anului 2015. După logica planificării bugetare pe care o găsisem, reieșea că după alegerile locale activitatea primăriei trebuia să se întrerupă. Această abordare m-a pus în gardă privind atitudinea conștiincioasă și imparțialitatea responsabililor de domeniul economico-financiar. Pentru a activa eficient, cifrele contabile și economice nu pot fi adaptate după anumite interese. Indiferent de situație, de configurația politică a executivului primăriei sau a consiliului orașenesc, obligația profesională a funcționarilor din primărie este de a prezenta informația veridică și a veni cu calcule argumentate. La compartimentul economico-financiar am notat din start mari abateri și a fost necesar mai multe modificări principale, inclusiv de personal.

Menționez, că am constatat un **sistem ineficient de planificare bugetară și evidență economico-financiară**. Cu toate că lucrătorii contabilității au avut la dispoziție echipament tehnic, calculatoare și programele necesare informaționale, unii nu le utilizau, nu deschideau calculatoarele, pentru ca să ... ”nu se strice”. Ca

pe timpul evului mediu, clituri de hîrtie cu înscrisuri de mîină. Cerința mea este să nu uităm în ce veac trăim, iar cei care vor să activeze în echipa Primăriei, așa cum suntem nevoiți (cu un salariu modest și cerințe exagerat de mari), totuși trebuie să ne conformăm și să ne perfecționăm ca și specialiști.

O concretizare referitor la **gestionarea Fondului de Rezervă al orașului**, pentru care am insistat permanent să fie distribuit grijuliu, după necesitățile prevăzute, nu după anumite interese. Am avut anul acesta situația, cînd printr-o decizie a consiliului a fost aprobat ca majoritatea Fondului de Rezervă, destinat necesităților urgente, pericolelor calamităților naturale (inundații, incendii, epidemii ș.a.), să fie alocate pentru alte scopuri. Drept urmare, ne-am confruntat cu probleme în cazul ploilor abundente, vîntului puternic din lunile mai-iunie. Cu atît mai mult, cei care au votat pentru decizia de cheltuire a banilor din Fondul de Rezervă pentru alte scopuri, nici nu au fost prezenți la ședințele convocate pentru situațiile excepționale. Noi am fost impuși de situație și problemele apărute după inundații, să cheltuim majoritatea banilor de la sectorul de amenajare a orașului. Pe viitor, sper că lecția va fi învățată de toți.

Veniturile orașului, dezvoltarea economică a orașului este direct dependentă de **dezvolarea agenților economici, a mediului privat și micului business, de deschiderea noilor locuri de muncă**. Acestui segment ne străduim să acordăm cea mai mare atenție, să creăm condiții de atragere a antreprenorilor în activitățile orașului. Economia orașului este reprezentată de activități realizate preponderent în comerț, sfera industrială, alimentație publică, construcții, agricultură etc. Sfera serviciilor este reprezentată de un spectru mai amplu de agenți economici.

Sunt atestate unele tendințe pozitive, însă în domeniul **dezvoltării economice sunt și suficiente probleme**. Referitor la intervențiile primăriei, pot confirma că discuțiile cu agenții economici, cu cei care activează în sectorul privat, mă determină să afirm categoric, că în Primăria Ialoveni trebuie din rădăcini remodelat sistemul și perfecționate procedurile de eliberare a diferitor documente, certificate, autorizații etc.

Pînă astăzi încă nu a fost posibil de creat un **ghișeu unic pentru eliberarea actelor solicitate de cetățeni**. Toate serviciile administrative trebuie să fie puse la dispoziția cetățenilor, utilizînd tehnologiile electronice, accesibile la distanță, cu reducerea factorului uman. Fără personal instruit și calificat acest lucru este foarte complicat și urmează să depunem eforturi pentru a depăși și această barieră, a atrage personal și a forma cadrele necesare.

Pe parcursul perioadei raportate au fost eliberate **338 autorizații**. Sunt sigur, că nu toți cei care au apelat la responsabilii din Primărie au fost satisfăcuți de prestația specialiștilor. Acest lucru este foarte lesne de înțeles din discuțiile cu locuitorii, din referințele la adresa funcționarilor. Toate observațiile din partea cetățenilor mă ajută să iau unele decizii și încurajez toți cetățenii să nu ezite a veni cu sugestii de îmbunătățire a lucrului specialiștilor din administrația locală.

Constatăm diferite situații, însă viziunea mea în calitate de Primar este că specialiștii, funcționarii publici nu au dreptul profesional să se justifice, atunci când nu reușesc să argumenteze unele proiecte de decizii, pe motiv ca să evite probleme politice. Funcționarii, care se bîlbîie atunci când este cazul că trebuie să intervină cu explicații legale, calcule economice și o poziție fermă de specialist, nu vor fi tolerați. Prin bilbîiala lor la întrebările de specialitate, se aduc prejudicii bugetului orașului (cazul cu Fondul de rezervă, care a fost notificat și de Oficiul Cancelariei de Stat pe motivul adoptării unei decizii ilegale). Responsabilii direcți – cam șovăielnic au apărut în fața consiliului, motivînd ulterior că nu doresc probleme politice. Mai avem și alte cazuri neinspirate din partea unor funcționari. **Concluzia:** cine nu dorește probleme – poate să se odihnească acasă sau acolo unde probleme nu-s. **La Primărie – problemele trebuie înfruntate cu fermitate și profesionist.** Aceasta este atitudinea mea și intenționat o repet, ca să fie clar în orice situație.

II. Dezvoltarea infrastructurii drumurilor, asigurarea cu apă și canalizare – prioritar în activitatea Primăriei

În pofida faptului că mandatul de primar a început cu un buget în minus și datorii, moștenite pentru lucrări, pe care le constatasem foarte costisitoare pe hîrtie, dar în realitate – de o calitate discutabilă, nu am avut dreptul moral, să dau mîinile în jos în fața ialovenenilor, care au avut încredere în mine.

Deacea, din primele zile am început a purta discuții cu locuitorii din diferite cartiere, cum să efectuăm unele lucrări necesare de infrastructură, inclusiv de reparație și reabilitate a drumurilor locale, care sunt dezastruoase în mai multe sectoare ale orașului. Drept rezultat, pot să remarc că, totuși, în Ialoveni avem mulți cetățeni responsabili și deschiși să colaboreze cu primăria, care au fost de acord să vină cu unele contribuții personale, astfel ca împreună să reușim a efectua mai multe lucrări. Dintre lucrările efectuate, putem menționa:

(i) Reabilitare drumuri:

Asfaltare: str. Dragomirna, Hajdeu, Bălcescu;

Construcții trotuare: str. Basarabia; str. Gagarin;

Reparația drumului varianta albă: str. Hajdeu, G. Vieru, str. T.Vladimirescu - A. David;

Lărgirea podului cu instalarea perilelor: str. Basarabia;

Plombarea drumurilor: str. Viilor; str. Testimițeanu; Gagarin, Basarabia, Creangă, Moldova ș.a;

Instalarea rigolelor termice pentru apele pluviale: str. M.Sadoveanu; Moldova, Iași;

Treceri pentru cărucioare: str. Șt. cel Mare – str. P. Ștefănuță; sectorul centru, Parc,

Parcări: varianta albă – str. Basarabia; curtea Primăriei -asfalt;

Instalare urne, panouri publicitare, renovare scaune: Parc, în preajma stațiilor, tot orașul;

Lucrările vor continua: au fost preconizate procurarea pentru anul 2016 a 2 mii tone pietriș în sumă de 410 mii lei, 550 tone asfalt în sumă de 676, 6 mii lei.

(ii) Asigurarea cu apă, canalizare:

Sistemul de asigurare cu apă și canalizare din orașul Ialoveni, este dependent de S.A. ”Apă Canal Chișinău”, este moștenit cu mari probleme și dificultăți, cu o singură sursă de pompare a apei, și ne dă serioase complicații. Pe parcursul unui an de zile am inițiat numeroase întrevederi și discuții cu reprezentanții Întreprinderii Municipale ”Apă Canal Chișinău” pentru a îmbunătăți serviciile de asigurare cu apă a locuitorilor orașului. Pe lângă necesitatea conectării la rețelele centralizate de apă, o problemă serioasă este lipsa presiunii necesare de apă pentru o bună parte din cei conectați.

În partea ce ține de lipsa presiunii, primăria a convenit cu furnizorul divizarea în 2 părți a rețelei. Acest proiect a fost evaluat la suma de 6 milioane lei, din care primăriei i-a revenit asigurarea cu materialele necesare, circa 50 %. Pentru acoperirea acestei sume am apelat către mai mulți potențiali donatori și parteneri de dezvoltare. Totodată, s-a obținut ca de la 1 ianuarie 2016, 2 specialiști de la S.A. ”Apă Canal Chișinău”, sunt amplasați nemijlocit în orașul Ialoveni, astfel ca locuitorii mai ușor să perfecteze documente pentru conectare la apeduct centralizat și canalizare.

Unele **lucrări de conectare la rețeaua centralizată de apă** au fost inițiate, în special în sectoarele defavorizate. Mă refer la sectorul Albeni, care a fost unul dintre cele mai delăsate sectoare. Echipa Primăriei a elaborat proiectul pentru alimentarea cu apă. Lucrările pentru asigurarea cu apă a acestui sector au fost practic finalizate. A rămas ca S.A. "Apă Canal" să primească lucrările și individual deja fiecare locuitor să se conecteze la rețea.

Pe parcursul perioadei, s-a reușit a conecta și alte sectoare **la apeduct**, precum str. Grigore Vieru, Cristea, stradela G. Vieru; s-a eliberat țevă pentru str. Putna.

A fost construit **sistemul de canalizare** pe stradela G.Vieru, Mugurel.

S-a reparat sistemul de canalizare pe str. Alexandru cel Bun 9/1; Basarabia 1.

Pentru a efectua investiții importante în sistemul de aprovizionare cu apă, avem nevoie de mijloace financiare foarte mari. Astfel, pe parcursul anului ne-am străduit să lucrăm intens cu un proiect foarte și foarte important, **în valoare de circa 18 milioane lei, pentru sistemul de canalizare**, pe care l-am trecut toate etapele și a rămas ultimul pas, în luna august anul curent, obținerea finanțării și începerea lucrărilor de construcție a sistemului de apă și canalizare. Depunem toată străduința să obținem această finanțare și să începem cât mai repede posibil lucrările în acest proiect. La ultima întrunire a partenerilor de dezvoltare, care finanțează proiecte în domeniul apă și canalizare (mă refer la GIZ, Agenția Elvețiană de Dezvoltare) Primăria Ialoveni a fost remarcată ca exemplu după cum a lucrat la elaborarea caietului de sarcini și a documentației proiectului. De aceea, noi suntem foarte optimiști și depunem în continuare eforturi să obținem această finanțare și să începem cât mai repede posibil lucrările în proiect.

La fel, pe parcursul anului echipa primăriei **a elaborat 3 proiecte** pentru apă și canalizare, **pe care le-am depus la Fondul Național de Dezvoltare Regională (2017-2018)**. Am lucrat cu specialiștii Agenției de Dezvoltare Regională Centru, s-au pregătit documentele necesare și orașul Ialoveni a fost inclus la prima etapă în lista beneficiarilor.

III. Iluminat public stradal

Pe parcursul perioadei am fost nevoiți să depășim foarte multe probleme în legătură cu rețeaua de iluminat public stradal, care deși fusese construită nouă, dar s-a dovedit a fi de calitate proastă și depășite de timp. În timp ce toate primăriile în ultima perioadă se orientau la iluminat stradal în bază de tehnologii mai avansate, economice, cum ar fi spre exemplu modelele cu iluminare LED, în orașul Ialoveni,

nu știm care a fost logica de a construi în anul 2015 rețea cu becuri electrice din veacul trecut, care ne-a cauzat doar probleme pe parcursul acestei perioade și pe care treptat oricum le schimbăm, ele fiind iraționale și costisitoare în întreținere.

Constatăm, de asemenea, că nu a fost o bună coordonare a activităților anterioare a primăriei cu Întreprinderea Union Fenosa. După cheltuieli enorme din partea Primăriei, Union Fenosa, a început schimbarea pilonilor și chiar de la începutul mandatului ne-a pus în situația să suportăm cheltuieli suplimentare pentru demontarea și remontarea cablului, plus procurarea cablului lipsă și a plafoanelor. Am fost nevoiți să reparăm multiple defecte existente și să sistăm în anumite ore iluminatul, fapt care a provocat un val de nemulțumiri. Si la momentul actual problemele istorice ne cauzează prejudicii financiare și cheltuieli suplimentare.

Dar, pentru că ne dorim un sistem de iluminat stradal modern, mai econom și conform tehnologiilor avansate, echipa Primăriei a lucrat de la începutul mandatului la un **nou proiect de iluminat cu elemente LED, pe care am reușit să-l câștigăm acum recent din Fondul de Eficiență Energetică și care în curând va începe lucrările.**

În contextul problemelor privind iluminatul public stradal, vreau să fac referire și la una dintre discuțiile din cadrul ultimei ședințe extraordinare a consiliului orașenesc, pe ordinea de zi a căreia a fost inclusă întrebarea ce ține de menținerea iluminatului public pe parcursul întregii nopți.

Toți ne dorim menținerea iluminatului stradal pe parcursul întregii nopți. Însă, nu putem face populism, atâta timp cât nu avem bani suficienți bugetați pentru cheltuielile date. În unele localități, pentru iluminatul stradal locuitorii achită lunar o taxă. Noi în Ialoveni, avem o situație diferită: vrem să părem buni, să nu majorăm taxele, să nu achităm suplimentar pentru unele servicii, dar totodată fără venituri – nu ne pot reuși toate câte le-am dori. La momentul când vom identifica mijloace suplimentare pentru iluminat stradal – vom efectua modificări în orarul iluminatului. Precizez: în total pe an primăria suportă cheltuieli de circa 2 milioane lei pentru servicii iluminat public.

Odată cu implementarea proiectului din sursele Fondului de Eficiență Energetică, vom depăși mai multe probleme privind iluminatul public.

IV. Transportul public:

Despre serviciile necorespunzătoare ale transportului public discuțiile sunt cele mai controversate și se referă la 2 aspecte. Primul, ***transportul public interurban (ruta nr.35 Ialoveni-Chișinău)***: în acest domeniu, care nu depinde nemijlocit de activitatea Primăriei, am informat insistent și constant Ministerul Transportului despre indignarea cetățenilor și proasta calitate a serviciilor acordate; am avut multe întrevederi cu agenții economici, autorizați să presteze aceste servicii. Am depus mai multe solicitări oficiale la Ministerul Transporturilor referitor la soluționarea problemelor existente în orele de vîrf. Foarte multă birocrație pentru soluționarea unor probleme elementare și evidente, foarte multe bariere artificiale și interese. Nici o explicație a autorităților centrale, care eliberează autorizații pentru transportarea călătorilor, nu poate fi înțeleasă de locuitorii din Ialoveni, care circulă cu transportul public și cunosc realitatea din propria experiență. Un an de zile, permanent am avut în vizor problema transportului interurban. Un an de zile constant am observat că majoritatea locuitorilor sunt foarte nemulțumiți de calitatea transportului.

Recent, la data de 13 iulie curent, **am recepționat răspunsul la adresările repetate către Ministerul Transporturilor și Agenția Națională Transport Auto, care diferă de altele precedente.** Au fost confirmate neajunsurile la care făcea referire Primăria, cetățenii, și am primit asigurările din partea Ministerului privind monitorizarea strictă a procesului tehnologic la deservirea rutei 35.

Totuși, sunt sigur că **o alternativă** de îmbunătățire a calității serviciilor de transport este **atragera investițiilor și extinderea rutei de troleibuz Chișinău - Ialoveni.** Din acest considerent, pe parcursul acestei perioade am întreprins mai multe acțiuni; s-a convenit cu responsabilii din cadrul Primăriei Chișinău să susțină proiectul orașului Ialoveni; am solicitat oficial suportul Ministerului Transportului pentru perfectarea pachetului de acte pentru includerea pe ruta 35 a unor troleibuze de generație nouă fără fir sau autobuse; am solicitat susținerea consiliului local pentru efectuarea studiului de fezabilitate, fiind acceptate parțial (din 100 mii necesare, au fost aprobate de consiliul local doar 25 mii lei). O să intervin repetat către consiliul local pentru **susținerea integrală a inițiativei cu troleibuzul**, deoarece acceptarea parțială ar însemna doar o mimare a acceptării și nu ajută la rezolvarea problemei date. La moment purtăm negocieri cu eventuali parteneri și investitori.

Referitor la transportul public local: La acest capitol s-au dus negocierii cu responsabilii din cadrul Ministerului Transportului și urmează să decidem în comun cu locuitorii orașului.

V. Asigurarea activității instituțiilor preșcolare, grădinițelor

În orașul Ialoveni avem 3 instituții preșcolare, fiind frecventate de 1085 de copii, care sunt asistați de 157 angajați. Numărul de copii înmatriculați în instituțiile educaționale preșcolare în anul 2016 este în creștere față de anii anteriori.

Cea mai aglomerată este grădinița nr.5 “Licurici”, formată din 14 săli de grupă, pe care o frecventează 549 de copii. La această instituție activează 73 angajați. Grădinița de copii nr.3 „Lăstărel” este frecventată de 163 de copii, cu 27 de angajați. Grădinița de copii nr.1 „Andrieș” are 57 de cadre, care au grijă de 373 de copii.

La moment, spațiile acestor 3 instituții educaționale preșcolare, aflate în subordinea Primăriei Ialoveni, sunt insuficiente, cu un deficit de circa 300 locuri.

Cea mai mare parte a bugetului orașenesc este direcționată întreținerii grădinițelor. Astfel, din totalul veniturilor bugetului orașului Ialoveni, care constituie 25, 5 mil. lei, transferuri cu destinație specială pentru instituțiile preșcolare constituie 11, 6 milioane lei, sau 45,5 %. De asemenea, suplimentar la aceste mijloace primite de la bugetul național conform unei formule de calcul, Primăria mai achită și suplimentar din veniturile proprii pentru unele servicii.

În legătură cu activitatea grădinițelor din orașul Ialoveni avem și practici de succes, recunoscute la nivel raional și republican. Dar **avem încă multe probleme de rezolvat**. Pe parcursul acestui an am analizat și am cunoscut mai de aproape activitatea grădinițelor de copii: cum se asigură alimentația copiilor, activitățile educative, întreținerea patrimoniului, administrarea bunurilor aflate în gestiunea grădinițelor etc. Plus la toate, am întreținut numeroase discuții formale și neformale cu mulți părinți, unii mai mulțumiți de activitatea grădinițelor, alții nesatisfăcuți sau parțial satisfăcuți.

Am făcut unele concluzii, voi discuta suplimentar cu fiecare colectiv în parte, deoarece am întâlnit des reproșuri din partea populației referitor **la colectarea banilor suplimentar de la părinți, prin intermediul asociațiilor părintești**. De asemenea, vom lucra să înlăturăm problemele cu **frigul în încăperile pentru copii, spațiul pentru dormit**, condițiile în care dorm copiii. Am unele rezerve ce țin de compartamentul unor educatori, mai violent sau necorespunzător față de copii.

Cu toate că sunt unele probleme, vreau să asigur ialovenenii, că se depun eforturi de către colectivele grădinițelor de a asigura un confort și o educație bună copiilor noștri. **Acolo unde nu se va depune străduință de a îmbunătăți starea existență – vom impune alte constrângeri legale.**

Referitor la condiții și gestionarea bunurilor: în anul curent, Primăria Ialoveni a obținut finanțare pentru **renovarea grădiniței nr.1 din orașul Ialoveni**, datorită susținerii **Uniunii Europene** și a partenerilor de dezvoltare din cadrul **Fondului pentru Eficiență Energetică**.

La moment, Primăria Ialoveni realizează lucrări de înlocuire a ferestrelor și ușilor exterioare, izolare termică a pereților externi, izolare termică a acoperișului și alte lucrări, pentru care sunt prevăzute 2,8 mil. lei, cota Primăriei constituind 25%.

Cu suportul Primăriei, **la grădinița nr.5 "Licurici" a avut loc lansarea serviciilor de educație incluzivă**, viziunea căreia este "Fiecare copil este unic, valoros, egal în drepturi". Acest serviciu oferit copiilor de către logoped, psiholog, kineto-terapeut asigură celor 26 de copii cu cerințe speciale în educație și îngrijire suport individual de învățare și educare care le vor ajuta să se încadreze mai ușor în colectivele de copii și în viitor, în societate. Proiectul-pilot implementat la Grădinița "Licurici" este unul din primele proiecte promovate în Republica Moldova și **susținut de către Lumos Foundation, Marea Britanie**, administrația publică locală, părinți. Încăperile unde acum sunt birourile educatorilor-specialiști au fost depozite, care după reparație și amenajare au devenit locul de instruire și educație a copiilor. Salariile specialiștilor sunt achitate din sursele primăriei și vom promova în continuare inițiativele frumoase ale colectivelor de educatori.

VI. Terenuri de joacă pentru copii, spații pentru agrement și sport

Conform sondajelor efectuate și consultărilor publice cu locuitorii orașului, una din solicitările principale față de primărie a fost amenajarea terenurilor de joacă pentru copii, a spațiilor pentru agrement și sport. Respectiv, ne-am străduit prin toate modalitățile posibile să atragem mijloace pentru amenajarea noilor terenuri, **să implicăm activ locuitorii, agenții economici, migranți și băștinași ai orașului Ialoveni în realizarea unor inițiative.**

Datorită muncii voluntarilor, contribuției locuitorilor și parteneriatului cu Primăria Ialoveni, un teren plin de gunoi și în paragină din **sectorul Albeni s-a transformat într-o frumoasă zonă de agrement cu teren de sport, fitness și teren de joacă pentru copii**. Partenerii Primăriei au asigurat și conexiune liberă la rețeaua Internet Wi-Fi pentru parcul respectiv.

Alt teren – în sectorul str. Alexandru cel Bun, nr.9,11,13, str.Prieteniei 4, 6, 8, 10 la fel a fost instalat echipament pentru copii;

Urmează în timpul apropiat să demarăm lucrările în majoritatea sectoarelor pentru a amenaja terenuri de joacă pentru copii.

De asemenea, Echipa Primăriei Ialoveni a câștigat în luna mai curent un **proiect de amenajare a unui teren sportiv multifuncțional în cartierul Moldova**. Lucrările deja au demarat și vor fi finalizate până la Hramul orașului. Finanțarea în valoare de jumătate de milion de lei este asigurată din cadrul “Fondului de Granturi Mici”, programului Polonez de cooperare pentru dezvoltare. Concomitent, avem și cofinanțări din partea unor agenți economici.

Un proiect foarte important despre care am informat mai puțin pe parcurs, este **proiectul de construcție a unui teren fitness în aer liber, în sectorul centru, Parcul ”Sfatul Țării”**. Lucrările la acest proiect se realizează chiar zilele acestea.

Proiectul de amenajare a terenului de fitness în aer liber **este un rezultat concret al colaborării eficiente a Primăriei Ialoveni cu migrații și băștinașii orașului Ialoveni de peste hotare**. A fost posibil să atragem migrații datorită experienței câpătate în cadrul proiectului MiDL ”Migrație și Dezvoltare Locală”, implementat de PNUD cu suportul financiar al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare.

Rezultatele obținute timp de un an ne încurajează: avem amenajate terenuri noi de joacă pentru copii și sport; am obținut finanțare pentru un teren de sport multifuncțional care este la moment în lucru; avem atrase contribuțiile migraților și a băștinașilor orașului pentru construcția terenului de fitness în aer liber.

De asemenea, vreau să menționez că săptămîna trecută Primăria Ialoveni a fost contactată de reprezentantul Fundației ”Edelweiss” cu propunerea de a contribui la **amenajarea unui teren modern de joacă pentru copii în orașul nostru**. Am convenit asupra colaborării, perfectării pachetului de documente și amplasarea unui **nou teren de joacă pe str. Alexandru cel Bun**. **Lucrările urmează a fi finisate către 5 august curent**.

Primăria Ialoveni este deschisă pentru toate parteneriatele care aduc plus valoare orașului nostru și **absolut, dar absolut toate organizațiile, asociațiile, formațiunile politice și non politice** sunt binevenite să ne ajute. Noi vom colabora absolut cu toți pentru a atrage mijloace extrabugetare la dezvoltarea continuă a orașului.

VII. Amenajare teritoriu, protecția mediului, servicii piața municipală

De la începutul mandatului am insistat mereu: **orașul nostru natal –Ialoveni, trebuie să fie un oraș curat, amenajat, iar păstrarea curățeniei trebuie să fie un cult al ialovenenilor!** În perioada raportată am intervenim personal la amenajarea și curățenia sectoarelor. Am început o campanie de informare a agenților economici și cetățenilor despre obligațiile privind menținerea curățeniei și amenajarea terenurilor în raza teritoriului unde activează. S-au implicat și unii locuitori, tineri, în calitate de voluntari în cadrul acțiilor de curățenie a spațiilor publice. Cu toate acestea, constat că persistă la o bună parte a moldovenilor o mentalitate deosebită: **curat pînă la poartă, mai departe – lasă primăria să-și bată capul.** Cu așa o abordare niciodată nu ne vom putea mîndri cu o localitate - model în privința curățeniei.

Unele inițiative - ne-au reușit. Din mijloacele de care dispune Primăria și atrase de la parteneri, a fost posibil de amenajat unele clumbe de flori, s-au plantat arbuști, copaci și s-au efectuat mai multe lucrări de înverzire a spațiilor publice. Grație parteneriatului cu echipa Consiliului Concurenței, **au fost sădiți circa 500 frasini, arțari în parcul din cartierul în preajma fabricii de vin Heres.** Cu susținerea colectivelor de muncă din oraș a fost posibil să **plantăm flori și copaci, mai mult de 1000 bucăți.**

Au fost efectuate lucrări de **amenajare la 2 cimitire** (drum de acces asfaltat, renovare poartă, gard ș.a.).

Totodată, menționez 2 cazuri rușinoase pentru ialoveneni: au fost distruși și furați peste 100 copaci plantați chiar pe traseul central al orașului, iar în ultimele săptămîni – au fost furate vazoane cu flori din centrul orașului.

Inițiative ecologice: Pe parcurs au fost efectuate lucrări de **curățire a râului Ișnovăț**, au fost ”desfundate” și conectările la riu. Au demarat lucrările de amenajare a **unui parc modern în sectorul Huțuleuca**, cu ajutorul locuitorilor acestui sector, care depun străduință să realizăm un proiect ecologic important pentru orașul Ialoveni.

La moment, se efectuează **lucrări de desfundare a podului de lîngă stadionul raional** (centrul orașului, în spatele clădirii primăriei) și curățirea rîulețului din preajmă.

La fel, am purtat tratative cu potențiali investitori pentru a atrage mijloace în **amenajarea unei zone ecologice în regiunea Albeni, „lacul pitovnic”**. La moment, deja unele lucrări de curățire a lacului sunt efectuate.

Referitor la serviciile pieții municipale: Întreprinderea Municipală „Piața Agroindustrială Ialoveni” acordă în arendă persoanelor fizice și juridice a spațiilor și locurilor destinate comercializării produselor agricole și a mărfurilor industriale. În cadrul ÎM „Piața Agroindustrială Ialoveni” sunt amplasate 104 tonete, administrația deține 2 tonete, Agenții economici, persoane fizice 102 tonete, Tarabe - 60 locuri de comerț, Comerț din mijloace auto 20 locuri.

Cu regret, trebuie să menționez că activitatea atestată inițial o pot califica foarte negativ; populație nemulțumită, servicii de calitate proastă; datorii enorme pentru întreținere; nerentabil, se lucra în pierderi; planificarea și evidența economico-financiară – defectuoasă. Am încercat să atragem specialiști care să-și răsuflă mînicile și să aducă într-o stare corespunzătoare întreprinderea. Pentru confirmare: primii 3 specialiști angajați, cînd au cunoscut problemele reale la fața locului și starea extrem de delăsată, au refuzat categoric să mai lucreze.

Din cauza că există multe probleme istorice la piața dată, interese moștenite și alte dificultăți, avem și problema vânzărilor neautorizate pe marginea drumurilor. Autoritățile competente de a restricționa aceste vânzări și de a penaliza, cunosc problemele, am convenit cu responsabilii din cadrul Agenției Naționale de Siguranță a Alimentelor să ne acorde ajutor metodologic pentru a reglementa legal activitățile sau a contracara activitatea în afara legii. De asemenea, lucrăm pentru a moderniza activitatea pieții, însă există probleme juridice, de întocmire a contractelor anterioare, care cauzează impedimente. Este nevoie de a avea un laborator, a dispune de condiții sanitare mai bune, condiții de menținere a calității. Urmează să extindem, să îmbunătățim serviciile de piață, care la moment nu sunt la nivelul corespunzător.

De asemenea, vrem să identificăm locurile, unde cetățenii și-ar dori să aibă în preajmă amenajate puncte de comercializare a legumelor, fructelor sau alte produse consumate des, astfel ca să fie comod pentru consumatori și să nu se vîndă în condițiile de pînă acum (improvizate pe la margini de drum, în praf și mizerie). Cu regret, unele locuri tradiționale de vînzare, indiferent de condițiile mizere, sunt atractive pentru unii cumpărători, se procură de acolo și se supără cînd încercăm a face regulă, motivînd că le este comod, aproape. Ne vom consulta cu toți locuitorii cum să procedăm mai departe.

VIII. Segmentul gospodărie comunală, salubritate

Despre serviciile prestate și managementul Întreprinderii Municipale ”Gospodăria Locativ-Comunală Ialoveni”, care activează în domeniul colectării deșeurilor menajere, vreau să mă limitez a menționa: a fost preluată instituția într-o stare dezastruoasă, cu bunuri sechestrate, datorii enorme, gunoiște neautorizată, probleme de personal etc.

A fost schimbat conducătorul, angajând prin concurs un tânăr manager, cu viziuni moderne, cu mari perspective, competent, deschis pentru comunicare cu toți locuitorii, cu noi inițiative. Trebuie să recunosc sincer, că în situația când majoritatea tinerilor abandonează pur și simplu țara noastră din cauza problemelor și barierelor, eu cred că activitatea actualului tânăr conducător al întreprinderii Municipale ”Gospodăria Comunală Ialoveni” este un act de sacrificiu și patriotism pentru localitatea natală.

Din primele zile de activitate a venit cu noi abordări și declar cu toată fermitatea că voi susține activ inițiativele constructive, mult mai avansate și benefice pentru localitatea noastră.

Din 2016, ÎMGLC Ialoveni a început automatizarea procedurii de achitare a facturilor pentru serviciile comunale, implementarea sistemului de plăți electronice la distanță, cu sau fără de factură. Noua conducere a dat startul mai multor activități ce ar contribui la ameliorarea situației financiare a Întreprinderii Municipale, precum:

Contractarea tuturor gospodăriilor din or. Ialoveni la serviciile de evacuare a deșeurilor menajere (excepție cele nelocuibile). Cu regret, la moment nu toate gospodăriile din Ialoveni au încheiat un contract cu Gospodăria Locativ Comunală Ialoveni, respectiv gunoiul, fie ajunge în urnele amplasate pe strada centrală sau tomberoanele amplasate în regiunea blocurilor locative, fie - pe dealuri, râpi, etc.

În acest context, de comun acord a fost stabilit că, eliberarea de către Primărie a unor certificate, vor fi însoțite de un act de verificare cu Gospodăria Locativ Comunală Ialoveni, ce presupune verificarea dacă este sau nu încheiat contract de evacuare a deșeurilor, numărul de persoane, lipsa datoriilor la adresa indicată.

Se lucrează la creșterea portofoliului de agenți economici, extinderea zonei de activitate. Se promovează verificarea blocurilor locative (serviciile de apă și canalizare).

Sunt divergente mari între datele de la contoarele de apă din apartamentele deservite și contorul de apă principal amplasat în subsolul fiecărei case. Sunt supuse verificării toate apartamentele care sunt deservite de Gospodăria Locativ Comunală Ialoveni, și anume: funcționalitatea contoarelor de apă, sigiliul de pe fiecare contor, datoriile etc. Menționez, că doar datoriile istorice pentru servicii de apă constituie peste 1 milion lei.

A fost pe parcurs majorată gama de servicii prestate în funcție de necesitățile cetățenilor. Însă, cu regret, sunt și unele bariere artificiale create, a fost refuzat de unii consilieri aprobarea inițiativei de atragere a proiectului de investiții capitale și îmbunătățirea managementului deșeurilor solide.

La fel, la insistența unui consilier local, deja credem cunoscut de toți, fără a menționa numele, a fost depusă sesizare către organe de control pentru a închide gunoiștea din Ialoveni. Este stranie abordarea, în situația când consilierul respectiv, activând anterior ani în șir în calitate de consilier orașenesc, a avut toate pîrghiile necesare de decizie în primărie și consiliu. Mulți ani la rînd gunoiștea nu a fost problemă, acum, de când s-a schimbat conducerea – e cea mai mare problemă a consilierului respectiv. Sperăm să reușim să autorizăm o gunoiște, altfel vom fi nevoiți să ducem gunoiul la consilier la poartă și să-l întrebăm de ce nu și-a onorat obligațiunile pînă acum și ne-a adus orașul în starea de care se plînge.

Referitor la problema cîinilor vagabonzi: Se lucrează la crearea spațiului pentru cîinii vagabonzi în cadrul Întreprinderii Municipale de Gospodărie Comunală Ialoveni; lucrăm cu cîțiva voluntari, specialiști – veterinari, pentru a efectua sterilizarea cîinilor vagabonzi. Totodată, am contactat un proiect internațional și avem răspunsul oficial al coordonatorului organizației internaționale, care se ocupă de protecția animalelor pentru a institui un parteneriat. Coordonatorul Proiectului va fi în vizită la Primăria Ialoveni în luna august curent și vom elabora de comun o agendă de lucru.

IX. Domeniul tineret și sport

Pe parcursul perioadei ne-am străduit să punem baza pentru colaborarea durabilă cu tinerii și pentru dezvoltarea politicilor locale de tineret. Această dorință a fost și un imbold pentru a ne mobiliza toți împreună, cei de la Primărie și tinerii din Ialoveni, astfel ca să ne implicăm ferm și să cîștigăm Proiectul ”Capitala Națională a Tinerilor”. Drept rezultat – împreună am reușit să obținem **onorificul titlu de Capitală Națională a Tinerilor pentru anul 2016**. Această victorie ne-a deschis și mai multe posibilități pentru orașul Ialoveni, dar și mai multe responsabilități.

Impactul pozitiv al Proiectului Capitalei Tineretului poate fi măsurat prin prisma unor activități foarte importante, deja realizate. Sub umbrela Capitalei Naționale a Tineretului a fost posibil cooperarea partenerilor (Proiectul REPÉMOL, Biroul Elvețian pentru Cooperare, consiliul raional Ialoveni, S.A. drumuri Ialoveni și colectivul Liceului "Petre Ștefănuță") și inaugurarea în orașul Ialoveni, a unui **Centru performant pentru studierea teoretică și practică a regulilor de circulație rutieră**, supranumit – **"Orășelul copiilor"**.

Primăria Ialoveni este și una din primele autorități publice locale, care a obținut în anul 2016 **Certificatul de Instituție Gazdă a Activității de Voluntariat**.

Eu sunt ferm convins, că orașul Ialoveni este, într-adevăr, orașul posibilităților. Iar tinerii – sunt adevărata bogăție a orașului Ialoveni. Datorită implicării tinerilor, datorită muncii de voluntariat din partea tinerilor au fost posibile mai multe performanțe, promovarea unor bune practici nu doar la nivel local, dar și național.

Una din primele noastre experiențe de colaborare cu tinerii a fost inițiativa privind amenajarea, pictarea stațiilor de călători din Ialoveni. Indiferent de toate comentariile, reconfirm repetat și foarte convins: această inițiativă a fost una deosebită, iar faptul că multe sate și orașe din Republica Moldova au preluat ideea de pictare a stațiilor, denotă că noi am reușit să impulsivăm o mișcare nouă, o nouă viziune la nivel raional și național!

Datorită tinerilor specialiști angajați în cadrul Primăriei Ialoveni, am reușit să scoatem pentru prima dată în evidență Primăria Ialoveni și Republica Moldova în cadrul evenimentului internațional promovat de Consiliul European. **Primăria Ialoveni, a fost unica reprezentantă din Republica Moldova la Reuniunea Internațională de Coordonare a Săptămânii Europene a Democrației Locale (SEDL),** în Franța, Paris, la invitația Secretarului General al Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului European.

De asemenea, facem tot posibilul să încurajăm tinerii și să promovăm rezultatele unor tineri de succes, sportivi de performanță, care au fost luați în vizorul primăriei și contribuim la unele inițiative pentru dezvoltarea lor.

Pentru o mai bună colaborare cu tinerii am inițiat crearea **Consiliului Tinerilor pe lângă Primarul orașului Ialoveni.** În colaborare cu membrii acestui Consiliu, am reușit să participăm la concursul de granturi al Fondului Polonez pentru

Autoritățile Locale și am obținut finanțarea stadionului multifuncțional în cartierul Moldova, care deja e în construcție.

Tot tinerii au fost cei cu ideea de parc fitness în aer liber, iar migranții și băștinașii mobilizați prin intermediul Proiectului MiDL, au făcut posibil să dezvoltăm mai departe inițiativa și ne-au ajutat să achiziționăm echipamentul necesar.

Dacă să încerc a face o recapitulare a colaborării bune pe parcursul unui an de muncă, constat că avem evenimente cu care ne mândrim: (Ziua olimpică, campionatele sportive desfășurate, cupa Primarului la fotbal, susținerea sportivilor incluși în selecționata Republicii Moldova la proba de lupte greco-romane; susținerea campionului la competițiile europene de ridicare a greutăților, desfășurate în orașul Riva Del Garda din Italia etc.).

Mai multe competiții naționale și internaționale avem desfășurate în orașul Ialoveni:

Turneul național de volei în memoria vestitului antrenor Vasile Ungureanu, în cadrul căruia echipa orașului Ialoveni a luat primul loc și trofeul turneului.

Turneul Internațional la lupte greco-romane, la care au participat peste 130 de sportivi din Republica Moldova și România, iar tinerii au concurat în 11 categorii de greutate

Competițiile la volei "Cupa Primarului orașului Ialoveni", la care au participat 10 echipe: "Prietenia", "Huțuleuca", "Cartea", "Betania", "Căminul", "Poliția", "Veteranii", "Livada", "BTA-16", "Albeni".

În cadrul sărbătorii „**Ziua Sportivului și a Mișcării Olimpice**”, echipa orașului Ialoveni a participat activ la competițiile sportive de nivel raional și a demonstrat performanțe la mai multe probe, ocupând locul I pe echipe.

De asemenea, la **competițiile la minifotbal "Cupa Primarului orașului Ialoveni"**, au participat în total zece echipe.

La inițiativa Biroului Operativ al Branșei din vinificație, viticultură și producerea băuturilor alcoolice, cu suportul Biroului Executiv FNSAA și Primăriei orașului, a avut loc și **campionatul de fotbal „Junior 2016”**. În competiție au participat echipele de fotbal ale sindicatelor de bază: SA „Bucuria”, Combinatul de Vinuri „Cricova” SA și SRL „Industrial Manufacturing Group” or.Ialoveni.

Tinerii, care sunt o mândrie pentru orașul Ialoveni și cei mai buni ambasadori pentru promovarea imaginii localității noastre, sunt susținuți de către Primărie (în special menționez echipa baschet fete ș.a.).

Aș avea foarte multe cuvinte de mulțumire de spus tinerilor, dar o să mă limitez la un simplu îndemn către toți tinerii: Dragi prieteni, împreună, cu pași foarte siguri și mult optimism putem să obținem rezultatele dorite!

X. Domeniul socio-cultural, evenimente locale

Pe parcursul perioadei, Primăria Ialoveni s-a străduit să susțină mai multe evenimente culturale, să promoveze tradițiile locale, aducând plus valoare prin noi abordări. Au fost promovate inițiative ale Școlii Orășenești de Artă, Școlii Muzicale, Bibliotecii Orășenești și pentru copii.

Datorită susținerii din partea locuitorilor, unor agenți economici, a fost posibil de organizat mai multe **evenimente culturale de bună calitate**: Hramul orașului; Sărbătorile de Anul Nou și Crăciun; spectacole de teatru, spectacole pentru copii, concerte publice, evenimente festive în contextul sărbătorilor naționale, evenimente de nivel local și raional.

A fost desfășurat **Festivalul folcloric "Ișnovăț - Botna - Botnișoara"** datorită parteneriatului dintre Primăria orașului Ialoveni și Consiliul Raional Ialoveni, cu participarea activă a colectivelor de entuziaști din mai multe localități. În contextul Zilei Portului Național, festivalul folcloric dedicat râulețelor care traversează mai multe localități, au accentuat și frumusețea straielor naționale. Obiceiuri de vară, legate de curățitul izvoarelor, sărbătoarea sînzienelor, alte tradiții ale neamului nostru, au fost promovate în cadrul festivalului.

Biblioteca Orășenească "Petre Ștefănuță" din Ialoveni a primit o donație impresionantă de carte de la Biblioteca Județeană Dâmbovița, România, peste 3000 volume, conform Acordului de Înfrățire a Județului Dâmbovița cu raionul Ialoveni.

Biblioteca Orășenească "Petre Ștefănuță" de asemenea a completat colecția sa cu o donație de carte în scrisul reliefo-punctat Braille și audio din partea Centrului Național de Informare și Reabilitare al Asociației Nevăzătorilor din Moldova, cu care primăria Ialoveni colaborează eficient.

În cadrul Zilelor Bibliotecii pentru copii în numele lui "Spiridon Vangheli", ediția a IX-a 2016, copiii din orașul Ialoveni au avut ocazia să-l aiba în preajmă pe Maistrul Spiridon Vangheli.

Și alte activități, inițiative, concursuri, expoziții la nivel național și internațional, colectivele de dansatori ai școlii de arte și cele conduse de Maistrul Andrei Ungureanu, colectivele muzicale și toți cei care muncesc în domeniul culturii, sunt susținuți și vor fi promovați de către Primăria Ialoveni.

Colaborarea cu reprezentanții domeniului culturii, artei, picturii a adus o mare plus valoare orașului nostru. Bunele practici de implicare voluntară a acestor colective în viața publică a orașului și munca în folosul comunității este înalt apreciată de echipa Primăriei și avem tot respectul față de aceste personalități, față de voluntarii și entuziaștii din domeniu.

X. Segmentul protecție socială, persoane în etate și defavorizate

În orașul Ialoveni avem circa **130 de familii defavorizate, 735 persoane cu dizabilități** luați la evidență, circa **1800 de persoane în etate singure, 80 familii cu 3 și mai mulți copii**. Asistența socială nu este o competență directă a primăriei, este o funcție delegată de la nivel central la nivel raional, însă noi nu ne eschivăm de a ajuta, în limita posibilităților, și mobilizăm doritorii de a efectua acțiuni de caritate, acordăm ajutor în cele mai dificile cazuri.

Totodată, avem un cuvânt ferm de spus și insistăm pe dreptul administrației locale de a interveni către direcțiile de asistență socială, asistenții sociali locali, pentru ca acești responsabili să-și exercite onest atribuțiile. Pe parcursul anului am identificat unele familii în situație deplorabilă, care nu erau în vizorul autorităților, nu beneficiau de ajutor și continuăm să promovăm inițiative sociale.

Un ajutor considerabil pentru a identifica problemele cele mai stringente ale unor familii defavorizate ne acordă **Asociația Veteranilor din Ialoveni**, cu membrii căreia avem consultări permanente și o colaborare foarte bună. Anul acesta a fost oferit spațiu acestei asociații în incinta Primăriei și ne bucurăm de multe inițiative din partea membrilor.

Cu susținerea reprezentantei diasporei Republicii Moldova în SUA, organizației Moldova-AID, de comun cu voluntari din SUA, s-a realizat un proiect social, oferind gratuit servicii de sănătate locuitorilor orașului Ialoveni: identificarea cazurilor care necesită atenție medicală suplimentară, măsurarea indicilor de sănătate (zahăr în sânge, tensiunea, pulsul, temperatura etc.) și alte consultări individuale. Toate aparatele folosite pentru măsurările indicilor sănătății au fost donate. Tinerii voluntari americani au donat mai multe suporturi ortopedice atât oamenilor în etate veniți la deschiderea clinicii, cât și transmise unor bătrâni la domiciliu. De asemenea, a fost donat un scaun rulant Magdalenei Ciobanu, o fetiță de 9 ani din Ialoveni. Pentru ca fetița să se poată deplasa singură cu acest scaun, lucrătorii primăriei au construit o rampă la casa Magdalenei.

Grație membrilor **Rotary Club Chișinău Centru**, împreună cu ROYNDTable Germania au fost aduse cadouri din Germania pentru copiii ialoveneni – mai mult de 200 cadouri.

În sezonul rece, Primăria, în parteneriat cu o organizație neguvernamentală, a acordat ajutor mai multor familii vulnerabile din Ialoveni, oferind **gratuit lemne tăiate, la domiciliu.**

De asemenea, au fost distribuite **lemn de foc, persoanelor în etate și familiilor social-vulnerabile.**

În preajma unor sărbători religioase, cu ajutorul unor agenți economici și oameni buni la suflet, au fost organizate **acții de caritate pentru persoanele aflate în dificultate.**

O susținere substanțială a fost oferită **Casei Comunitare din Ialoveni**, în special urmare parteneriatului cu **echipa Consiliului Concurenței**, colectivul căruia și conducerea au acordat în repetate rânduri ajutor caritabil și atenție copiilor din cadrul Casei Comunitare.

Un parteneriat social deosebit de eficient s-a reușit a constitui cu bisericile, organizațiile creștine, toate cultele religioase existente în Ialoveni, astfel că datorită suportului acordat au fost ajutate foarte multe familii vulnerabile și persoane aflate în dificultate, fapt pentru care echipa Primăriei mulțumește tuturor pentru mărinimie și binefacere.

XI. Colaborare Primar – Consiliu local

Pe parcursul acestei perioade relația cu membrii consiliului a fost diferită: cu unii consilieri am avut o conlucrarea foarte bună, cu o parte din consilieri – au persistat și divergențe de opinii, și dezbateri aprinse. La general, nu aș putea da un calificativ foarte bun conlucrării avute și modului de soluționare a problemelor orașului Ialoveni. Desigur, eu cred că trebuie să ne revedem toți atitudinea față de comportamentul de până acum, astfel ca să nu sufere locuitorii orașului.

În perioada raportată au fost convocate 7 ședințe ale consiliului local, dintre care 2 extraordinare. Unele proiecte de decizii, înaintate la propunerea Primarului sau funcționarilor Primăriei au fost respinse.

Cu regret, aș putea face referire la subiectul care a fost categoric respins de unii consilieri și **a îngrădit posibilitatea Primăriei să atragă investițiile identificate pentru managementul deșeurilor solide.** Multă filosofie s-a făcut la acest subiect, dar explicația reală rămâne doar una: interesele de grup. La fel ca și în **cazul pentru amenajarea sensului giratoriu din centrul orașului:** doar interese personale din partea celor care s-au opus categoric proiectului propus, nimic legat de interesele oamenilor și a orașului nostru. Atît doar reiterez la aceste subiecte.

Avem și unele cazuri de respingere a proiectelor de decizii înaintate de funcționarii Primăriei, la care vom fi nevoiți să revenim pentru a lua, totuși, decizii argumentate legal. Spre exemplu, doar Primăria Ialoveni din toate autoritățile locale din Moldova a rămas fără un Regulament de acordare a premiilor funcționarilor, așa precum prevede legislația și precum avem dreptul la o remunerare conform sistemului administrației publice locale. Oricum, vom insista să promovăm, să ajungem la toate instanțele, dar dreptul funcționarilor nu poate fi ignorat așa pur și simplu. **Eu am mari cerințe față de angajații în echipa Primăriei, dar la fel sunt determinat să am și mare grijă ca acei, care lucrează onest și profesionist – să fie apreciați la justa valoare.** Doar astfel vom putea pretinde să dezvoltăm ceva în orașul nostru.

La fel, cazul fără precedent cu privire la **angajarea secretarului consiliului orașenesc**. Primăria Ialoveni a activat pe parcursul perioadei fără secretar al consiliului, atribuțiile fiind exercitate de un funcționar desemnat, pe motiv că unii consilieri locali au blocat intenționat angajarea persoanei care a câștigat concursul, fără nici un pretext, unica explicație fiind doar politică. Cum să explicăm oamenilor simpli, că funcționarii competenți nu se aleg politic, dar după profesionalism. Iar o primărie fără un secretar profesionist al consiliului, este o mare problemă nu doar pentru primar, dar pentru buna funcționare a întregului sistem administrativ.

În astfel de condiții, când nu se dorește conformarea la prevederile legale, oricum există un filtru al legalității – notificările din partea Oficiului Controlului Administrativ al Cancelariei de Stat. Pe parcursul perioadei, proiectele de decizii adoptate contrar legislației, oricum au fost notificate, fapt care cred trebuie să fie o lecție învățată tuturor care iau decizii. În calitate de primar pot executa doar deciziile strict legale.

Un lucru este cert: Raporturi constructive de serviciu între un **Primar independent și un consiliu politizat** pot avea loc doar în cazul când toți vor pune mai presus interesul orașului, nu interesul personal sau de grup. Cum de procedat mai departe? Eu sunt ferm intenționat să lucrez, să rezolvăm problemele orașului, conform așteptărilor ialovenenilor. Nu intenționez să ocup doar fotoliul, deaceia nu avem altă alternativă – sau lucrăm toți împreună, sau oamenii o să ne ”împrăștie” pe toți, indiferent că suntem politici sau independenți.

În calitate de Primar este foarte complicat ca în fiecare zi, venind la serviciu, să te aștepți la denunțuri, plângeri în toate instanțele, petiții pe membrii familiei și alte

trucuri. Pentru comparație: am studiat unele rapoarte de activitate ale primăriilor din unele state mai civilizate și am constatat un lucru interesant: se confirmă, că nu sunt cazuri înregistrare de petiții, reclamații administrative sau plângeri adresate instanțelor din partea aleșilor locali. Problemele localităților nu sunt ale primarului sau ale consilierilor aparte, ele sunt comune.

În context, mulțumesc consilierilor locali pentru acele decizii, care au fost susținute și pentru realizările obținute, care au fost posibile în cazul unei atitudini constructive, imparțiale și obiective. Cred că avem ce îmbunătăți în colaborarea noastră și o vom face.

XII. Interacțiunea Primar – cetățeni, **asigurarea transparenței decizionale**

Pentru mine în calitate de Primar este foarte important să reușesc a menține un contact permanent cu toți locuitorii, astfel ca să facem schimb de informații operative și să ne consultăm reciproc.

Întocmirea și prezentarea Raportului privind activitatea pe parcursul unui an de mandat tot este un exercițiu, determinat de preocuparea mea de a avea o reală deschidere și transparență față de ialoveneni. Consider că informația prezentată în Raport poate oferi locuitorilor orașului Ialoveni o imagine generală asupra activității desfășurate și modului de rezolvare a problemelor orașului.

În exercitarea funcției de Primar de la momentul investirii până în prezent, conform competențelor prevăzute de lege, am emis un număr de 135 dispoziții. Au fost date răspunsuri la peste 1860 de demersuri și petiții. Au fost înaintate mai mult de 100 scrisori către autorități centrale, parteneri de dezvoltare, organizații și instituții.

Am depus străduință ca informația despre activitatea desfășurată să fie făcută publică prin intermediul mai multor platforme de comunicare și metode de consultare publică. Am avut peste 60 de întâlniri tematice privind serviciile de transport, apă, canalizare, iluminat stradal și altele, în diferite cartiere ale orașului. De asemenea, în audiență personală sau de grup, au fost mai mult de 2000 persoane.

Am interacționat cu mulți dintre locuitori și prin intermediul rețelelor de socializare, poștă electronică.

A fost revăzut conceptual pagina web oficială a Primăriei; avem pagina oficială săptămînală a Primăriei Ialoveni în ziarul raional "Ora locală".

Au fost create platforme de comunicare cu migranții și băștinașii din Ialoveni. Actualizăm permanent panourile informative amplasate în oraș. De comun acord cu echipa ziarului "Ora locală" au fost desfășurate consultări publice cu privire la investițiile capitale. De comun cu echipa USAID, au fost desfășurate consultări publice asupra Strategiei de dezvoltare socio-economică a orașului Ialoveni pentru perioada 2016-2020. Au fost desfășurate mai multe sondaje de opinii pe probleme de interes pentru locuitorii orașului.

Cu ajutorul Proiectului „Sporirea transparenței investițiilor capitale prin consultarea propunerilor cu locuitorii comunității”, toate propunerile ialovenenilor au fost examinate de echipa Primăriei Ialoveni și luate în calcul în procesul de planificare strategică pentru dezvoltarea orașului.

Datorită asistenței tehnice oferite în cadrul **proiectului „Migrație și Dezvoltare Locală”**, implementat cu sprijinul PNUD Moldova, **Primăria Ialoveni a început transmiterea on-line pe Internet a ședințelor consiliului orășenesc**, înregistrările ședințelor fiind disponibile pe canalul youtube al Primăriei.

La capitolul comunicare cu cetățenii, aș vrea să menționez că totuși, un rol aparte în asigurarea schimbului de informații și consultării opiniei cu cetățenii a fost și datorită contactelor stabilite pe rețelele de socializare. Pe lângă părțile negative și faptul că multe lucruri bune sunt compromise de personaje care utilizează internetul în scopuri de denigrare și meschine, eu recunosc că **multe mesaje constructive, propuneri de colaborare de peste hotare, am primit anume prin intermediul rețelelor de socializare și vreau să mulțumesc tuturor prietenilor și partenerilor pentru atitudinea corectă și constructivă în spațiul virtual.**

În Ialoveni consider că **încă nu este suficient de dezvoltat spiritul de activism și de implicare a locuitorilor în luarea deciziilor** de interes pentru toți. Populația trebuie să cunoască drepturile sale de a participa la orice ședință, drepturile de a participa la ședințele consiliului și de a interveni cu propuneri, cu informații. Dacă locuitorii sunt activi, cunosc real ce decizii se adoptă, atunci multe probleme pot fi prevenite și evitate. Prin transparența activității se diminuează multe interese și corupție. Încurajez pe toți să fie interesați de ce se întâmplă în orașul nostru, pentru a nu ne uimi ulterior de se s-au vîndut parcuri sau alte ilegalități.

În calitate de Primar voi depune în continuare eforturi ca să îmbunătățim transparența. Iar dacă va fi nevoie, nu doar în Casa de Cultură vom face ședințe, dar și pe cel mai mare teren din oraș.

XIII. Colaborare cu partenerii de dezvoltare

Pe parcursul perioadei de un an de zile s-a reușit a stabili relații constructive cu mulți parteneri internaționali și naționali de dezvoltare (PNUD Moldova, USAID; Biroul de Cooperare al Elveției, Ambasada Elveției, Poloniei, Slovaciei, Ungariei, Franței; Belarusiei; Lituaniei, Casa Regală a României, Organizația Internațională pentru Migrație, Delegația UE, Consiliul Europei).

Am avut onoare să avem oaspeți internaționali la Primăria Ialoveni, care reprezintă parteneri de dezvoltare foarte importanți pentru orașul nostru, cu care au fost discutate inițiativele echipei noastre, problemele și perspective de dezvoltare.

Întrevederea cu Excelența Sa, Doamna Simone GIGER, Directorul Biroului de Cooperare al Elveției în Republica Moldova, Reprezentanta Ambasadei Elveției, ne-a permis să abordăm mai multe subiecte și să mulțumim pentru asistența oferită.

Un eveniment foarte important pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare a **Primăriei orașului Ialoveni cu Familia Regală a României**, considerăm **vizita Alteței Sale Regale Principesa Maria**. În cadrul întâlnirii Delegației Casei Regale din România la Primăria Ialoveni și vizitei unor instituții din localitate, au fost discutate proiecte comunitare de perspectivă.

Relații de colaborare au fost stabilite cu excelența Sa, **Domnul Mátyás Szilágyi, Ambasadorul Ungariei în Republica Moldova**, care a vizitat orașul Ialoveni și au fost discutate propuneri de cooperare bilaterală, care ar permite implementarea diverselor proiecte comune în domenii, cum ar fi economie, agricultură, transport public, politicilor sociale și de tineret.

De asemenea, au fost promovate interesele orașului nostru în cadrul vizitelor de lucru al **Reprezentanților Ambasadei Franței** în Republica Moldova, Domnul Jérémie Petit, Prim Consilier, Consilier pentru Cooperare și Acțiune Culturală, Doamna Martine Zejgman, Atașat pentru cooperare.

În iunie curent a fost dat startul unei inițiative noi de colaborare și cu **parteneri din Lituania**, în cadrul unui nou proiect de eficientizare a serviciilor publice.

Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare (USAID), ne-a acordat suport în elaborarea strategiei de dezvoltare socio-economică a orașului Ialoveni pentru anii

2016-2020. Cu susținerea programului USAID, orașul Ialoveni a primit susținere în vederea îmbunătățirii serviciilor de colectare a deșeurilor, fiind alocate pubele pentru colectare separată a deșeurilor.

Datorită suportului **Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD Moldova)** a fost semnat în octombrie 2015, la Bruxelles, Parlamentul European, Convenția Primarilor pentru energie locală durabilă. A fost deschis calea ca să beneficiem din partea echipei de coordonatori ai Uniunii Europene de asistență metodologică și sprijin financiar pentru proiecte de eficiență energetică, lucrăm la întocmirea Planului de eficiență energetică.

În cadrul concursului lansat în luna august 2015 de partenerii de dezvoltare (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), **Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC)**, **Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)**, Primăria Ialoveni a fost selectată în calitate de beneficiar al Proiectului MiDL ”Migrație și Dezvoltare Locală”, implementat în perioada 2015-2017.

Alte 2 proiecte de asistență pentru dezvoltarea capacităților instituționale a primăriei Ialoveni beneficiem din partea **Consiliului Europei**, în cadrul Parteneriatului Estic.

Un alt proiect, în cadrul căruia a fost stabilită o colaborare eficientă, vizează domeniul dezvoltare regională. În Slovacia, în cadrul vizitei de studiu organizată de ADR Centru, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor cu suportul Ministerului Afacerilor Externe al Slovaciei, a fost inițiat parteneriatul de înfrățire cu orașul SENEC. În luna iunie, Primăria orașului Ialoveni a primit o delegație a orașului Senec, Republica Slovacă, în cadrul căreia a fost încheiat Acordul de prietenie și parteneriat între **orașele Ialoveni, Republica Moldova și Senec, Republica Slovacă.**

O colaborare eficientă a fost stabilită și cu echipa **Centrului de Asistență pentru Autoritățile Locale**, care au fost disponibili să ne acorde suport în elaborarea unor proiecte noi pentru Ialoveni, reușind în final să atragem finanțare pentru construcția stadionului multifuncțional.

Rezultate pozitive a adus și conlucrarea cu echipa **Fondului Național de Eficiență Energetică**. În așteptarea ultimelor rezultate suntem din partea altor Fonduri naționale, la care am depus proiecte pentru sistemul de canalizare, apă, drumuri locale.

În contextul Zilelor Europei, delegația Primăriei Ialoveni a participat la evenimentele internaționale, desfășurate cu susținerea **Asociației Meetjesland Moldovie, regiunea Flandra, Belgia și Centrul de Mediere și Securitate Comunitară, regiunea Moldova, România**. O parte din activități au avut loc în județul Iași, comuna Tomești, cu care orașul Ialoveni este înfrățit. Ulterior, delegația internațională, în componența căreia au fost primari și reprezentanți ai administrației publice locale din **Belgia, Scoția, Spania și România**, a efectuat o vizită în orașul Ialoveni. În cadrul discuțiilor la Primăria Ialoveni s-a convenit asupra unor proiecte comune de viitor și parteneriate de dezvoltare a localităților noastre.

Au fost încheiate acorduri noi de colaborare în diverse domenii cu parteneri din administrațiile publice locale din România, pentru valorificarea în comun a fondurilor europene (**Primăria orașului Ineu; Primăria Chișineu-Criș, județul ARAD**; am restartat acordurile de colaborare cu noua conducere a Primăriilor **comunei Tomești, municipiul Pașcani, Județul IAȘI**).

Toate aceste activități sunt desfășurate cu scopul dezvoltării unor parteneriate durabile și atragerea de noi resurse în orașul Ialoveni.

Un parteneriat de colaborare eficient și o asistență considerabilă în consolidarea capacităților echipei Primăriei Ialoveni avem în **cadruul Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM)**, care a susținut mai multe inițiative, ne acordă expertiza necesară și promovează bunele practici.

Accesarea fondurilor și atragerea de noi proiecte

Este binecunoscut faptul, că pentru primăriile din Moldova nu este atât de ușor să acceseze fonduri suplimentare pentru activitățile sale. Iar în condițiile actuale de austeritate financiară și criză economică gravă, dacă nu este inițiativă și entuziasm de a elabora proiecte, a participa în diverse competiții, chiar cu riscul de a munci noaptea, fără a câștiga proiectele depuse, atunci nu poate exista șansa de a reuși ceva. Anume cu această viziune am venit în primărie și alături de mine au fost câteva persoane, care pe parcursul acestui an nu și-au cruțat eforturile, am studiat în comun toate liniile de accesare a fondurilor pentru autoritățile locale, am examinat în comun toate posibilitățile și căile de mărire a veniturilor primăriei din contul proiectelor atrase. La toate concursurile anunțate echipa Primăriei Ialoveni a participat și avem câștigate multe dintre proiectele aplicate.

Dar, vreau să menționez câteva aspecte esențiale ce țin de atragerea proiectelor. În primul rând, există anumite etape necesare de parcurs, iar proiectele cu finanțări serioase pentru infrastructură, transfrontaliere sau internaționale, durează mai mulți ani de la elaborarea lor pînă la finanțare. Constatăm, că primăriile care au depus cu 2-3 ani în urmă proiecte serioase de infrastructură, în cadrul Programelor operaționale transfrontaliere, acum sunt la etapa de a strînge roadele, primesc confirmările la ultimele etape. Cu regret, echipa actuală a Primăriei nu a moștenit vre-un proiect transfrontalier. Pentru perioada următoare, linia de proiecte transfrontaliere va fi deschisă toamna 2016, noi am prevăzut să elaborăm de comun cu partenerii din România și să intrăm în competiție.

În cadrul Primăriei Ialoveni, cînd am început mandatul, am constatat, cu regret, că nu exista o practică sau specialiști pregătiți a elabora proiecte de atragere a resurselor financiare adiționale. Tot de ce dispunea primăria Ialoveni, era din contul alocărilor centralizate sau a acelor proiecte, care automat selectau orașele. Nici un specialist sau funcționar, care au lucrat mulți ani în primărie și au avut evaluări cu calificativul ”excelent”, nu au fost antrenați în scrierea proiectelor. Explicația este de înțeles: nici într-o fișă de post a funcționarilor nu este inclus vre-un obiectiv de a elabora proiecte, a atrage noi surse financiare. Tot acest lucru enorm și complicat nu este remunerat suplimentar, este un fel de voluntariat. Cu fiecare nou proiect cîștigat, pe umerii funcționarilor din primărie se acumulează noi sarcini, noi responsabilități. O povară serioasă a unei munci zilnice, pe care nu toți sunt de acord s-o ducă fără a fi remunerați și în condițiile unui salariu mizer.

În condițiile deficitului bugetar existent, o localitate ca să supraviețuiască are nevoie de surse suplimentare, de proiecte noi atrase, de parteneriate noi. Atît timp cît această prioritate nu va fi înțeleasă și de consiliul local și nu va fi susținută inițiativa de a motiva funcționarii să lucreze la proiecte adiționale, să fie acordate premii pentru aceste proiecte – va fi greu de menținut ritmul intens și entuziasmul acelor, care încă mai suportă să activeze în condiții actuale de remunerare.

Pînă la moment, echipa Primăriei, a lucrat intens și au fost obținute unele rezultate bune, prin proiecte concrete cîștigate timp de câteva luni. Însă noi trebuie să constituim o subdiviziune specială a Primăriei, care să se ocupe nemijlocit de elaborarea proiectelor și atragerea investițiilor. Aceasta este o propunere, pentru care vom solicita suportul consiliului în timpul apropiat.

17.07.2016